

บทที่ 22

หลักสำคัญในการใช้กฎหมายอาญา

หลักสำคัญในการที่จะลงโทษผู้กระทำผิดที่ยอมรับผิดกันทั่วไป จนเป็นหลัก
สากลของอารยประเทศคือ.

" ไม่มีกฎหมาย ไม่ผิด ไม่มีโทษ " ซึ่งหมายความว่า จะมีความผิด
หรือมีโทษโดยไม่มีกฎหมายไม่ได้ หรือทุกอย่าง ๆ ก็คือว่า จะลงโทษบุคคลใดก็ต้องมีตัวบท-
กฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด และจะต้องรับโทษ ด้วยเหตุนี้
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติว่า " บุคคลจักต้องรับโทษในทาง-
อาญาต่อเมื่อได้กระทำผิดอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้
และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย "

ดังนั้นผู้ที่จะกระทำการใด ๆ อันจะไต่รับโทษอาญา ก็จะต้องประกอบด้วย
หลักเกณฑ์ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิด
และกำหนดโทษไว้ด้วย
2. กฎหมายที่บัญญัติความผิด และกำหนดโทษไว้นั้น ต้องใช้บังคับอยู่ใน
ขณะกระทำความผิด
3. โทษที่จะไต่รับ หรือที่จะใช้ลงแก่ผู้กระทำผิดนั้น ต้องเป็นโทษ
ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

อธิบาย

ความข้อ 1. เป็นหลักสำคัญที่สุด คือ ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า
การกระทำอย่างใดเป็นความผิดและมีโทษแล้ว ก็จะถือว่ากระทำผิดหรือลงโทษไม่ได้
เช่น ชายไปหลอกหลวงหญิงซึ่งมีอายุเกิน 18 ปี แล้ว ว่าจะรักและเลี้ยงดูหญิงเป็นภรรยา

โดยชอบด้วยกฎหมาย จนหญิงนั้นหลงเชื่อและยอมให้ชายร่วมประเวณีด้วยความสมัครใจ ต่อมาชายผู้นั้นไม่ยอมไปจดทะเบียนอยู่กับหญิงนั้น และโกหกตอหนิงหนีไป หญิงนั้นจะไปแจ้งความให้ตำรวจจับชายผู้นั้นไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า การที่ชายทำเช่นนั้นเป็นความผิด คือการที่ชายไปหลอกลวงหญิงที่มีอายุเกิน 18 ปีแล้ว ว่ารักหญิงนั้นและจะเอามาเป็นภรรยา จนหญิงเชื่อ และยอมให้ร่วมประเวณี ภายหลังไม่นำหญิงนั้นมาเป็นภรรยา การกระทำของชายอย่างนี้ ก็ไม่มีกฎหมายมาตราไหนบอกว่าเป็นความผิด ดังนั้นตำรวจก็จะไปตามจับชายนี้มาลงโทษไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าที่นำไปนั้นเป็นความผิด

ข้อ 2. ในขณะกระทำความผิด ต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ หมายความว่า ในขณะกระทำความผิดนั้นต้องมีกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำนั้นเป็นความผิด และได้กำหนดโทษไว้ เช่น การที่บุคคลเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยมีเจตนาทุจริต บุคคลนั้นย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์ และต้องถูกลงโทษ ตามมาตรา 334

ข้อ 3. โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

คำว่าโทษ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ หมายถึงโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 นั้นเอง ดังนั้นถ้าจะลงโทษในทางอาญา แล้วก็ต้องลงโทษใน 5 อย่าง ที่บัญญัติไว้เท่านั้น จะลงโทษอย่างอื่นไม่ได้